

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets president
Ekspedisjonskontoret
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

16/2061-

14.06.2016

Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1226/2016 fra representanten Lise Christoffersen

Storingsrepresentant Lise Christoffersen har stilt følgende spørsmål til skriftlig besvarelse:

I forslaget til RNB 2016 skriver regjeringen at skatteutt på 2,2 mrd. kr. til alderspensjonister, redusert avkorting til pensjonistpar på 2,7 mrd. kr. og 82 mill. kr. til enslige minstepensjonister gir positiv kjøpekraftsutvikling i årene 2015–2017, tross to år med negativ regulering av løpende pensjoner. Hva er fordelingsvirkningene av disse pensjons- og skatteendringene for de ulike pensjons- og trygdemottakerne etter sivil status og i ulike inntektsgrupper?

Svar:

Økt minstepensjon for enslige fra 1. september 2016 bidrar til økt realvekst i enslige minstepensjonisters alderspensjon i 2016 og 2017. Siden økningen først får full effekt i 2017 er effekten sterkere i 2017 enn 2016. Økt grunnpensjon for gifte/samboende bidrar også til økt realvekst i alderspensjonen for alle gifte/samboende alderspensjonister. Det er anslått at den gjennomsnittlige effekten er om lag 4000 kroner på årsbasis. En økning i form av et fast kronebeløp vil gi en større prosentvis økning jo lavere pensjonsnivå. Økningen i kroner avhenger imidlertid av en rekke forhold. Minste pensjonsnivå for gifte og samboende vil som følge av økt grunnpensjon øke med snaue 4500 kroner på årsbasis fra 1. september. Gifte og samboende som er født i 1943 eller tidligere, og yngre alderspensjonister som har kompensert for effekten av levealdersjusteringen, vil få en økning på 4600 kroner. Alderspensjonister som har tatt ut alderspensjon før 67 år vil få en lavere økning. Hvor stor andel av pensjonen en slik økning utgjør vil i tillegg avhenge av nivået på alderspensjonen.

Tabell 1 viser regelendringenes bidrag til vekst i pensjoner i 2016 og 2017 gitt anslag på alminnelig lønnsvekst i 2017 på 2,8 prosent. Til grunn for tallene for alderspensjon over

minstenivå til gifte er det forutsatt en årlig alderspensjon på 224 000 kroner i 2015, og en økning i grunnpensjonen på 4000 kroner på årsbasis fra 1. september 2016.

Tabell 1. Bidrag til realvekst i 2016 og 2017 (anslag) for alderspensjon på ulike nivåer av økt grunnpensjon for gifte/samboende og økt minstepensjon for enslige fra 1. september 2016. Prosentpoeng

	2016	2017
Minstepensjon, høy sats	0,8 %	1,5 %
Minstepensjon, ordinær sats	0,9 %	1,8 %
Minstepensjon, lav sats	1,1 %	2,1 %
Alderspensjon over minstenivå for gifte	0,6 %	1,2 %

Tabell 2 viser samlet realvekst fra 2015 til 2017 som følge av regulering, grunnpensjon for gifte/samboende og økt minstepensjon for enslige, gitt anslag på lønns- og prisvekst i 2017 på henholdsvis 2,8 og 2,1 prosent.

Tabell 2. Anslag på realvekst i alderspensjon på ulike nivåer 2015–2017 som følge av regulering, økt grunnpensjon for gifte/samboende og økt minstepensjon for enslige fra 1. september 2016. Prosentpoeng

	2015–2017
Minstepensjon, høy sats	1,6 %
Minstepensjon, ordinær sats	2,0 %
Minstepensjon, lav sats	2,5 %
Alderspensjon over minstenivå for gifte	0,6 %

For å belyse fordelingsvirkninger av økt grunnpensjon for gifte/samboende og økt minstepensjon til enslige har Arbeids- og velferdsdirektoratet foretatt beregninger gjennom statistisk mikrosimulering for mottakerne av alderspensjon i april 2016. For hver enkelt av disse har direktoratet beregnet størrelsen på alderspensjonen før og etter regelendringene fra 1. september 2016. Det er også tatt hensyn til den årlige reguleringen av alderspensjonen med virkning fra 1. mai 2016. Beløpene er oppgitt som årlig alderspensjon. I praksis vil dette si at månedsbeløpet for september 2016 er omregnet til årsbeløp (multiplisert med 12).

Av de totalt ca. 877 000 alderspensjonistene i april 2016 hadde om lag 521 000 personer en alderspensjon beregnet ut fra en grunnpensjonssats tilsvarende 0,85 G. Dette innebærer at de var gift eller samboende, bodde sammen med ektefellen/samboeren, og hadde en ektefelle/samboer som enten mottok pensjon selv eller hadde en årlig inntekt på minst 2 G. De resterende 356 000 personene hadde en alderspensjon beregnet ut fra en grunnpensjonssats på 1 G. Det innebærer at de var enslige, eller at de var gift/samboende med ektefelle/samboer som ikke mottok pensjon og hadde årlig inntekt under 2 G, eller de bodde adskilt fra ektefellen.

I det følgende er førstnevnte gruppe omtalt som «gift/samboende» og den andre gruppen som «enslige», selv om sistnevnte gruppe også inkluderer en mindre gruppe gifte/samboende pensjonister som omfattes av samme grunnpensjonssats som enslige.

Tabell 3 og 4 viser årlig alderspensjon per september 2016 før og etter regelendringene for henholdsvis enslige og gifte/samboende alderspensjonister, sortert etter desiler. Desilene er fastsatt ut fra nivået på årlig alderspensjon før regelendringen. Desil 1 er beregnet ut fra gjennomsnittsverdiene for de 10 prosent av alderspensjonistene med gitt sivilstand som hadde den laveste årlige alderspensjonen. Tilsvarende gjelder for de øvrige desilene.

Vær oppmerksom på at tabell 3 og 4 også inkluderer alderspensjonister bosatt i utlandet, alderspensjonister med redusert trygdetid og alderspensjonister som har tatt ut gradert alderspensjon. Desil 1 vil i særlig stor grad bestå av alderspensjonister med redusert trygdetid og/eller gradert uttak. Mange av disse kan ha vesentlige andre inntekter. For de med redusert trygdetid gjelder dette for eksempel supplerende stønad eller pensjoner fra andre land. For de med redusert uttaksgrad gjelder dette typisk arbeidsinntekt. Mange av alderspensjonistene generelt vil også ha andre inntekter, blant annet arbeidsinntekt, tjenstepensjoner, kapitalinntekter og privat AFP.

Tabell 3. Endring i årlig alderspensjon fra 1. september 2016 for enslige alderspensjonister¹, etter desil.

Desil	Alderspensjon før endring	Alderspensjon etter endring	Differanse	Differanse i prosent av alderspensjon før endring
1	107 300	108 900	1 600	1,5
2	179 700	183 700	4 000	2,2
3	185 200	186 600	1 400	0,8
4	203 300	203 300	0	0,0
5	219 800	219 800	0	0,0
6	234 800	234 800	0	0,0
7	250 700	250 700	0	0,0
8	269 600	269 600	0	0,0
9	293 700	293 700	0	0,0
10	340 400	340 400	0	0,0
I alt	228 500	229 200	700	0,3

Kilde: Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Tabell 4. Endring i årlig alderspensjon fra 1. september 2016 for gifte/samboende alderspensjonister², etter desil.

Desil	Alderspensjon før endring	Alderspensjon etter endring	Differanse	Differanse i prosent av alderspensjon før endring
1	92 700	95 300	2 600	2,8
2	145 200	149 600	4 400	3,0
3	173 800	178 100	4 300	2,5
4	201 100	205 200	4 100	2,0
5	223 500	227 700	4 200	1,9
6	243 200	247 500	4 300	1,8
7	263 200	267 500	4 300	1,6
8	283 300	287 700	4 400	1,6
9	309 300	313 700	4 400	1,4
10	354 300	358 800	4 500	1,3
I alt	229 000	233 100	4 100	1,8

Kilde: Arbeids- og velferdsdirektoratet.

¹ Inklusiv en liten gruppe gifte/samboende alderspensjonister som har grunnpensjonssats 1 G – se omtale over.

² Eksklusiv en liten gruppe gifte/samboende alderspensjonister som har grunnpensjonssats 1 G – se omtale over.

Finansdepartementet oppdaterte 15. desember 2015 fordelingsvirkninger av skatteopplegget for 2016 på sine nettsider (<http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2016/Artikler/Fordelingsvirkning-av-skattesatsene/>). Tabell 5 gjengir fordelingsvirkningene for alderspensjonister.

Tabell 3. Gjennomsnittlig endring i skatt for alderspensjonister (personer med rett til særskilt skattefradrag for pensjonister). Vedtatte skatteendringer sammenlignet med referansesystemet for 2016. Negative tall betyr lettelser. Kroner

Bruttoinntekt i kr	Antall	Gjennomsnittlig endring i skatt	Endring i pst. av bruttoinntekten	Herav: Gjennomsnittlig endring i formuesskatt
0–150 000	36 800	-100	0,0	-100
150 000–200 000	115 500	-100	-0,1	-100
200 000–250 000	138 100	-300	-0,2	-200
250 000–300 000	127 300	-500	-0,2	-200
300 000–350 000	115 300	-500	-0,2	-300
350 000–400 000	88 800	-700	-0,2	-400
400 000–450 000	60 100	-900	-0,2	-400
450 000–500 000	41 400	-1 100	-0,2	-500
500 000–600 000	50 300	-1 400	-0,3	-500
600 000–750 000	42 900	-1 600	-0,2	-400
750 000–1 mill.	32 400	-1 700	-0,2	-400
1 mill.–2 mill.	22 600	-1 800	-0,1	-300
2 mill. og over	4 400	9 900	0,3	1 000
I alt	875 900	-600	-0,2	-300

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Med hilsen

Anniken Hauglie